

१ शमुवेल ग्रंथ

शमुवेल:- हिब्रू शास्त्रात १ व २ शमुवेल मिळून एकच ग्रंथ आहे. सेप्टुआजिटने त्याचे दोन भाग केले. पण या दोन भागांना १ राजे व २ राजे म्हणत. आपल्याजवळ असलेल्या शास्त्रातील १ राजे व २ राजे या ग्रंथांना ३ राजे व ४ राजे म्हणत.

लेखक:- प्राचीन काळापासून हा ग्रंथ शमुवेलाने लिहिला असे यहूदी लोक समजत आले आहेत. शमुवेल या कथेत मुख्य कथानायक दिसतो. नाथान व गाद यांनी २५ ते ३१ हे अध्याय लिहिले (१ इतिहास २९:२९).

काळ- ख्रिस्त पू. ११७१-१०५६ 'एली, पासून ते दावीद राजा गादीवर वसेपर्यंत. या ग्रंथातील काळ ११५ वर्षांचा आहे.

१. शास्त्रांच्याद्वारे देव इस्राएलावर राज्य करीत होता. शमुवेल जरी एक न्यायाधीश होता तरी एखाद्या राजाप्रमाणे त्याला मान मिळत असे. पुढे जेव्हा राजसत्ता सुरू झाली तेव्हा भविष्य-वादी पुढे आले. भविष्यवाद्यांची एक शाळा स्थापन झाली. शमुवेल जरी शेवटचा शास्त्र होता तरी तो आता पहिला भविष्यवादी झाला. भविष्यवाद्यांचे काम शास्त्र शिकविण्याचे, उपदेश करण्याचे व वेळोवेळी इस्राएल लोकांची पापाविषयी कानउघाडणी करण्याचे असे, लोकांना देवाच्या आज्ञा व भविष्ये सांगत, त्यांना द्रष्टेही म्हणत. हे ग्रंथ भविष्यवादात जमेस धरीत.

२. या ग्रंथात पुष्कळ गोष्टी बोध घेण्याजोग्या आहेत. (१) एकाहून अधिक बायका एकाच वेळेस करण्याचे दुष्परिणाम (२) आईबापांनी आपल्या मुलांस योग्य शिक्षण न दिल्यास ती कशी बिघडतात (२:२२-२५) (३) केवळ धर्मसंस्कारांवर अवलंबन राहण्यात धोका (४:३). (४) आज्ञा पूर्णपणे न पाळणे (१५) मुख्य विषय विश्वासाची प्रार्थना कार्यसिद्धी कशी करते. "शमुवेल" म्हणजे "देवापासून मागितलेला" प्रत्येक प्रसंगी प्रार्थनेचे अगत्य. उदाहरणार्थ १:१०-२८, ७:५-१०, ८:५-६, ९:१५

३. इस्राएलासाठी देवाची प्रार्थना न करणे हे पाप आहे, असे शमुवेल म्हणतो (१२:१९-२३). शौलाच्या प्रार्थना देव ऐकेना (२८:६)
४. कित्येक विशेष गोष्टी या ग्रंथात आढळतात "सैन्यांचा यहोवा" १:३ हे शब्द पवित्र शास्त्रात २८१ वेळा येतात मशीहा ख्रिस्त अभिषिक्त हा शब्द प्रथमच या ग्रंथात येतो २:१०, देवाचे वचन ३:१ "इखाबोद" इस्राएलाचे वैभव निघून गेले. हा शब्द प्रथमच यात येतो "एबन-एजर" येथपर्यंत यहोवाने आमचे साहाय्य केले. ७:१२. "राजा चिरायू होवो १०:२४.
५. पवित्र आत्म्याविषयी शिक्षण "नवा जन्म" देतो १०:६-९ "पवित्र व न्यायी राग" ११:६. "ज्ञानयुक्त वक्तृत्व १६:१३-१८. "संरक्षण करणारा" १६:१४.

प्राचीन इस्राएलच्या इतिहासात 'न्यायाधिश'च्या अंताकडे वाटचाल करत असताना, परमेश्वराने आपल्या लोकांमध्ये एका नव्या युगाची घोषणा केली. '१ शमुवेल' हा ग्रंथ ईश्वरी योजना आहे, मानवी इच्छाशक्ती आणि राजेशाहीच्या स्थापनेचे एक भव्य चित्रण आहे. देवाने आपल्या सार्वभौमत्वाने एक निष्ठावान संदेश, शमुवेल, याला घडवले; एका वांझ स्त्रीच्या गर्भातून जन्माला आलेला हा बालक इस्राएलला देवाच्या मार्गावर परत आणणारा आणि राजेशाहीची मुहूर्तमेढ रोवणारा ठरला. हा ग्रंथ शौलाच्या उत्थान आणि पतनाची, तसेच परमेश्वराच्या हृदयानुसार निवडलेल्या दावीद नावाच्या एका विनम्र मेंढपाळाच्या आगमनाची थरारक कहाणी उलगडतो. विश्वास, आज्ञापालन, बंडखोरी आणि दैवी न्यायाच्या या महाकाव्यातून, परमेश्वराचे सामर्थ्य आणि त्याचे आपल्या निवडलेल्या लोकांवरील अढळ प्रेम स्पष्ट होते, जे इस्राएलच्या भविष्यकाळाला आणि जगाच्या तारणकर्त्याच्या वंशावळीला आकार देते.

□ शमुवेलाचे आगमन आणि इस्राएलचे नेतृत्व (अध्याय १-७)

- यात शमुवेलाचा जन्म, त्याचे परमेश्वरासाठी समर्पण, एलीच्या घराण्याचा न्याय आणि शमुवेलाचे इस्राएलमध्ये न्यायधीश म्हणून आगमन याचा समावेश आहे.

□ शौलाचे राज्य आणि त्याचा त्याग (अध्याय ८-१५)

- या भागात इस्राएलने राजाची मागणी करणे, शौलाची निवड व अभिषेक, त्याचे प्रारंभिक विजय आणि नंतर परमेश्वराने त्याला राजा म्हणून नाकारणे याचा समावेश आहे.

□ दाविदाचे आगमन आणि शौलाचा द्वेष (अध्याय १६-२०)

- यात दाविदाचा अभिषेक, गल्याथवर विजय, शौलाच्या सेवेत त्याची वाढ, शौलाचा दाविदावर ईर्ष्येमुळे वाढलेला राग आणि योनाथान व दाविदाची मैत्री यांचा समावेश आहे.

□ दाविदाचे पळून जाणे आणि शौलाचा अंत (अध्याय २१-३१)

- या भागात शौलापासून दाविदाचे पळून जाणे, वाळवंटात त्याचे जीवन, शौलाचे त्याचा पाठलाग करणे आणि शौलाचा अंतिम मृत्यू याचा समावेश आहे.

शमुवेलाचे आगमन आणि इस्राएलचे नेतृत्व (अध्याय १-७)

ईश्वरी योजनेचा उदय: एका वांझ स्त्रीच्या गर्भातून एक राष्ट्ररक्षक

इस्राएलच्या इतिहासात न्यायाधिकांच्या अंधाऱ्या पर्वाचा अस्त होत असताना, परमेश्वराने आपल्या महान योजनेचा एक दिव्य बीज पेरले. एफ्राइमाच्या डोंगराळ प्रदेशात, रामाथाईम-सोफीम येथे, एलकाना नावाचा एक देवाला भिणारा पुरुष होता. त्याच्या दोन पत्नी होत्या - हन्ना आणि पनित्ना. पनित्नेला पुत्रप्राप्ती झाली होती, पण हन्ना मात्र वांझ होती, आणि परमेश्वराने तिची कूस बंद केली होती (१ शमुवेल १:१-२, ५). तिची सवत पनित्ना तिला सतत चिडवून हन्नाच्या जखमेवर मीठ चोळत असे, ज्यामुळे हन्नाचे हृदय दुःखाने भरून येई. दरवर्षी जेव्हा एलकाना आपल्या कुटुंबासह शिलो येथे सैन्यांचा देव परमेश्वर याची आराधना करण्यासाठी जात असे, तेव्हा हन्नाच्या वेदना अधिक तीव्र होत. तिचा आत्मा पूर्णपणे व्यथित झाला होता; ती ढळढळा रडली आणि परमेश्वरासमोर आपले गाऱ्याने मांडले (१ शमुवेल १:७, १०). एकाग्रतेने मनापासून केलेल्या प्रार्थनेत, तिने परमेश्वराला विनवले: "हे सेनाधीश परमेश्वरा, तू आपल्या ह्या दासीच्या दुःखाकडे खरोखर अवलोकन करशील, माझी आठवण करशील, मला विसरणार नाहीस, आणि मला पुत्रसंतान देशील, तर तो आयुष्यभर परमेश्वराचा व्हावा एतदर्थ मी त्यास समर्पण करीन, आणि त्याच्या डोक्यावर वस्तरा फिरवणार नाही;" असा तिने नवस केला. " (१ शमुवेल १:११). मंदिराचा याजक एली, तिला मद्यधुंद समजला, पण हन्नाने नम्रपणे आपले दुःख व्यक्त केले. तिच्या प्रामाणिक प्रार्थनेला उत्तर म्हणून, एलीने तिला आशीर्वाद दिला आणि तिच्या आशा पूर्ण होवोत अशी सदिच्छा व्यक्त केली (१ शमुवेल १:१२-१७). परमेश्वराने हन्नेची आठवण केली; तिने गर्भवती होऊन **शमुवेल** नावाच्या पुत्राला जन्म दिला, "कारण तो परमेश्वराकडे मागितला होता" (१ शमुवेल १:१९-२०). हन्नाने आपला नवस पूर्ण केला; मुलाला दूध सोडल्यानंतर तिने त्याला परमेश्वराची सेवा करण्यासाठी शिलो येथील मंदिरात एलीकडे कायमस्वरूपी समर्पित केले (१ शमुवेल १:२४-२८).

हन्नाचे गीत आणि पापाचे गंभीर परिणाम

शमुवेलला परमेश्वराच्या सेवेत समर्पित केल्यानंतर, हन्नाने एका अद्भुत स्तुतिगीताने आपले हृदय परमेश्वरासमोर ओतले. तिच्या गीतात परमेश्वराचे सामर्थ्य, न्याय आणि सार्वभौमत्व स्पष्ट होते: "परमेश्वराच्या ठायी माझे हृदय उल्लासत आहे; परमेश्वरासारखा पवित्र कोणी नाही; कारण

तुझ्याशिवाय कोणी नाहीच; आमच्या देवासारखा दुर्ग कोणी नाही" (१ शमुवेल २:१-२). तिने नमूद केले की परमेश्वरच माणसाला उन्नत करतो आणि खाली आणतो, तो निर्धन करतो आणि धनवानही करतो (१ शमुवेल २:६-७). हे स्तोत्र परमेश्वराच्या भविष्यातील महान राजाबद्दल सूचित करते, 'तो आपल्या अभिषिक्ताचा उत्कर्ष करील' (१ शमुवेल २:१०). एका बाजूला हा शुद्ध गौरव होता, तर दुसऱ्या बाजूला एली याजकाचे पुत्र, हफनी आणि फिनहास, यांच्या दुष्ट कृत्यांनी परमेश्वराच्या मंदिराला कलंक लावला होता. ते परमेश्वराला मानीत नव्हते, अर्पणांचा अपमान करत होते आणि मंदिराच्या प्रवेशद्वारावर अनैतिक कृत्य करत होते (१ शमुवेल २:१२-१७, २२). एलीने आपल्या पुत्रांना फटकारले, पण त्यांनी त्याचे ऐकले नाही, कारण परमेश्वराने त्यांना मारण्याचा निर्णय घेतला होता (१ शमुवेल २:२३-२५). एका देवाच्या पुरुषाने एलीकडे येऊन परमेश्वराचा गंभीर संदेश दिला: एलीच्या घराण्याचा न्याय केला जाईल. त्यांचे सामर्थ्य तोडले जाईल, त्याच्या घरातील कोणताही पुरुष वृद्धत्वापर्यंत पोहोचणार नाही आणि त्याचे दोन्ही पुत्र एकाच दिवशी मरतील. परमेश्वर आपल्यासाठी एक विश्वासू याजक उभा करील जो त्याच्या इच्छेनुसार कार्य करील (१ शमुवेल २:२७-३६). अशाप्रकारे, एका बाजूला बाळ शमुवेल परमेश्वरासमोर वाढत होता, तर दुसऱ्या बाजूला एलीच्या घराण्याचा नाश जवळ येत होता.

दैवी साक्षात्काराची पहाट आणि शमुवेलाची नेमणूक

एली म्हातारा झाला होता आणि त्याचे डोळे मंद झाले होते. एका रात्री, परमेश्वराची समई अजून विझली नसताना, शमुवेल देवाच्या मंदिरात झोपला होता, जिथे देवाचा कोश होता. परमेश्वराने शमुवेलास तीन वेळा हाक मारली, आणि प्रत्येक वेळी शमुवेल एलीकडे धावला, असे समजून की एली त्याला बोलवत आहे (१ शमुवेल ३:१-६). एलीला शेवटी समजले की परमेश्वरच त्या बालकाला हाक मारत आहे. त्याने शमुवेलाला सांगितले की जर पुन्हा आवाज आला, तर "बोल, हे परमेश्वरा, बोल, तुझा दास ऐकत आहे" असे म्हणावे (१ शमुवेल ३:९). परमेश्वर पुन्हा प्रकट झाला आणि त्याने शमुवेलाला एलीच्या घराण्यावर येणाऱ्या भयंकर न्यायाची भविष्यवाणी सांगितली. एलीच्या पुत्रांच्या पापांमुळे त्याचे घर कधीही यज्ञ किंवा अर्पणाने क्षमा केले जाणार नाही (१ शमुवेल ३:११-१४). सकाळी, शमुवेलला हे दुःखद दर्शन एलीला सांगण्यास भीती वाटली, पण एलीच्या आग्रहावरून त्याने सर्व काही उघड केले. एलीने नम्रपणे उत्तर दिले, "तो परमेश्वर आहे; त्याला जे चांगले वाटते ते करू दे" (१ शमुवेल ३:१७-१८). शमुवेल वाढत गेला, आणि परमेश्वर त्याच्यासह होता. परमेश्वराने त्याचे कोणतेही वचन वाया जाऊ दिले नाही, आणि दानपासून बैर-शेबापर्यंत सर्व इस्राएलला कळले की शमुवेल परमेश्वराचा खरा

संदेष्टा म्हणून नेमला गेला आहे. परमेश्वराने शिलो येथे आपल्या वचनाच्या द्वारे शमुवेलाला प्रकट केले, त्याच्या अधिकाराची पुष्टी केली (१ शमुवेल ३:१९-२१).

पलिष्टी कोश हस्तगत करतात

पुढील काळात, इस्राएल आणि पलिष्टी यांच्यात युद्ध सुरू झाले. इस्राएलचा पराभव झाला, आणि त्यांनी असा विचार केला की परमेश्वराचा कराराचा कोश शिलोमधून आणल्यास त्यांना विजय मिळेल. सैन्यांच्या देव परमेश्वर, जो करुबांवर आरूढ असतो, त्याच्या कराराचा कोश युद्धभूमीवर आणला गेला, आणि एलीचे दोन्ही पुत्र, हफनी आणि फिनहास, त्याच्यासोबत होते (१ शमुवेल ४:१-४). कोश छावणीत आल्यावर इस्राएलने मोठा जयघोष केला, ज्यामुळे भूमी हादरली. पलिष्टी घाबरले, कारण त्यांना कळले की 'देव छावणीत आला आहे'. तरीही त्यांनी धैर्य धरून लढाई केली आणि इस्राएलचा दारुण पराभव केला. इस्राएलचे तीस हजार सैनिक मरण पावले, आणि सर्वात धक्कादायक म्हणजे, **देवाचा कोश घेतला गेला**, आणि एलीचे दोन्ही पुत्रही मरण पावले (१ शमुवेल ४:५-११). ही विनाशकारी बातमी ऐकून एली, जो ९८ वर्षांचा होता आणि कोशाबद्दल खूप चिंतेत होता, खुर्चीवरून पाठीमागे पडला, त्याची मान मोडली आणि तो मरण पावला (१ शमुवेल ४:१२-१८). फिनहासची पत्नी, जिला प्रसूती वेदना सुरू झाल्या होत्या, तिने कोशाच्या अपहरणाची आणि तिच्या सासरा व पतीच्या मृत्यूची बातमी ऐकून 'ईखाबोद (वैभव नाहीसे झाले) असे नाव देऊन मुलाला जन्म दिला आणि मरण पावली (१ शमुवेल ४:१९-२२).

पलिष्ट्यांनी देवाचा कोश अशदोदला नेला आणि आपल्या देव दागोनच्या मंदिरात ठेवला. पण परमेश्वराच्या सामर्थ्यासमोर दागोन देव दोनदा कोसळला, त्याचे शिर आणि हात तुटले (१ शमुवेल ५:१-५). परमेश्वराने अशदोद आणि गाथ व एक्रोनच्या लोकांना गाठीने पीडले, ज्यामुळे पलिष्ट्यांच्या शहरांमध्ये मोठा संहार झाला (१ शमुवेल ५:६-१२). घाबरलेल्या पलिष्ट्यांनी परमेश्वराच्या कोशाबद्दल याजक व भविष्यवाद्यांचा सल्ला घेतला. त्यांनी कोशासोबत सोन्याच्या गाठी आणि सोन्याचे उंदीर (अपराधाचे अर्पण म्हणून) परत पाठवण्यास सांगितले, एका नवीन गाडीवर, ज्याला कधीही जू न जोडलेल्या दोन दूध देणाऱ्या गाईंनी ओढले (१ शमुवेल ६:१-९). गाई थेट बेथ-शेमेशकडे गेल्या, आणि तिथल्या लोकांनी गहू कापताना कोश पाहिला तेव्हा त्यांना खूप आनंद झाला (१ शमुवेल ६:१०-१३). बेथ-शेमेशच्या लोकांनी कोशाकडे अयोग्य रीतीने पाहिले म्हणून परमेश्वराने त्यांच्यापैकी सत्तर पुरुषांना मारले (१ शमुवेल ६:१९). यामुळे घाबरून, त्यांनी किर्याथ-येआरीमच्या लोकांना कोश घेऊन जाण्यास सांगितले, जिथे तो अबीनादाबच्या

घरात ठेवण्यात आला आणि त्याचा पुत्र एलियाझर त्याची काळजी घेऊ लागला (१ शमुवेल ६:२०-७:१).

शमुवेलाच्या नेतृत्वाखाली इस्राएलचे पुनरुज्जीवन आणि परमेश्वराचा विजय

देवाचा कोश किर्याथ-येआरीममध्ये सुमारे वीस वर्षे राहिला, आणि या काळात इस्राएलचे संपूर्ण घर परमेश्वराकडे परतले. शमुवेलने इस्राएलच्या लोकांना परकीय देव आणि अष्टारोथ देवींना काढून टाकण्यास आणि केवळ परमेश्वराचीच सेवा करण्यास सांगितले, तर तो त्यांना पलिष्ट्यांच्या हातून वाचवील असे वचन दिले (१ शमुवेल ७:२-३). इस्राएलने आज्ञा पाळली, आणि शमुवेलने त्यांना मिस्प्याला एकत्र बोलावले. तिथे त्यांनी उपवास केला, पाणी ओतले आणि परमेश्वराविरुद्ध केलेल्या पापांची कबुली दिली (१ शमुवेल ७:५-६). पलिष्ट्यांना हे कळले तेव्हा ते इस्राएलविरुद्ध लढण्यासाठी आले. इस्राएल घाबरले, पण त्यांनी शमुवेलाला परमेश्वराकडे प्रार्थना करण्यास विनंती केली. शमुवेलने होमार्पण केले आणि परमेश्वराने त्याला उत्तर दिले. परमेश्वराने पलिष्ट्यांवर मोठा गडगडाट केला, त्यांना गोंधळात पाडले, आणि इस्राएलने त्यांचा पराभव केला (१ शमुवेल ७:७-११).

या विजयाच्या स्मरणार्थ, शमुवेलने मिस्प्या आणि शेन यांच्यामध्ये एक दगड ठेवला आणि त्याचे नाव **एबेन-एझर** (मदतीचा दगड) असे ठेवले, कारण तो म्हणाला, "आतापर्यंत परमेश्वराने आपल्याला मदत केली आहे" (१ शमुवेल ७:१२). अशा प्रकारे पलिष्टी दबले गेले आणि शमुवेलाच्या आयुष्यात त्यांनी इस्राएलच्या सीमेत पुन्हा प्रवेश केला नाही. इस्राएलने पलिष्ट्यांच्या हातून गमावलेली शहरे परत मिळवली. शमुवेलने आपल्या आयुष्याच्या सर्व दिवसांत इस्राएलचा न्याय केला, दरवर्षी बेथेल, गिलगाल आणि मिस्प्याला फिरून लोकांचे न्यायनिवाडे करत असे (१ शमुवेल ७:१३-१७). शमुवेलाच्या नेतृत्वाखाली, इस्राएलने परमेश्वराकडे परत येऊन त्याचे सामर्थ्य अनुभवले आणि एका नव्या अध्यायाची सुरुवात केली.

शौलाचे राज्य आणि त्याचा त्याग (अध्याय ८-१५)

राजाची मागणी आणि शमुवेलाची चेतावणी

इस्राएलमध्ये शमुवेल वृद्ध होऊ लागला होता, आणि त्याने आपले पुत्र योएल व अबीया यांना बैअर-शेबा येथे न्यायधीश म्हणून नेमले (१ शमुवेल ८:१-२). परंतु त्याचे पुत्र नीतीने चालले

नाहीत; ते पैशाच्या मागे लागले, लाच घेत आणि न्याय बिघडवत (१ शमुवेल ८:३). यामुळे, इस्राएलच्या सर्व वडीलधाऱ्यांनी शमुवेलाजवळ येऊन म्हटले, "पाहा, तुम्ही वृद्ध झाला आहात, आणि तुमचे पुत्र तुमच्या नीतीप्रमाणे चालत नाहीत; तर आता आम्हांवर न्याय करण्यासाठी सर्व राष्ट्रांप्रमाणे आम्हांला एक राजा नेमून द्या" (१ शमुवेल ८:४-५). ही मागणी शमुवेलास आवडली नाही, कारण परमेश्वरावर अवलंबून राहण्याऐवजी इस्राएलला मानवी राजा हवा होता. शमुवेलने परमेश्वराकडे प्रार्थना केली, आणि परमेश्वराने त्याला सांगितले, "लोक तुला जे काही बोलले आहेत ते सर्व तू ऐक; कारण त्यांनी तुझा तिरस्कार केला नाही, तर मला नाकारले आहे की मी त्यांच्यावर राज्य करू नये" (१ शमुवेल ८:७). परमेश्वराने शमुवेलाला राजाची मागणी करणाऱ्या लोकांना राजा कसा राज्य करेल, त्यांच्यावर कसा भार टाकेल, आणि त्यांच्या पुत्रांना व कन्यांना कसे वापरले जाईल याची सर्व पद्धत स्पष्टपणे सांगण्यास सांगितले (१ शमुवेल ८:९-१८). शमुवेलने लोकांना राजाच्या राजेशाहीचा अर्थ समजावून सांगितला, पण लोकांनी ऐकले नाही. त्यांनी पुन्हा राजासाठी आग्रह धरला, "ते म्हणाले, 'नाही, नाही! आमच्यावर राजा पाहिजेच; म्हणजे आम्हीही सर्व राष्ट्रांप्रमाणे होऊ, आणि आमचा राजा आम्हांला न्याय करील, आणि आमच्यापुढे जाऊन आमच्या लढाया लढेल'" (१ शमुवेल ८:१९-२०). परमेश्वराने शमुवेलाला त्यांची मागणी मान्य करण्यास सांगितले.

शौलाचा अभिषेक आणि त्याचे प्रारंभिक यश

बन्यामीन प्रांतातील **कीस** नावाचा एक सामर्थ्यवान आणि श्रीमंत माणूस होता, त्याचा एक सुंदर पुत्र होता, ज्याचे नाव **शौल** होते. शौलासारखा दुसरा कोणीही इस्राएलच्या पुत्रांमध्ये नव्हता; तो लोकांपेक्षा एक खांद्याने उंच होता (१ शमुवेल ९:१-२). शौलाचे वडील कीस यांची काही गाढवे हरवली होती, आणि शौलाला ती शोधण्यासाठी पाठवण्यात आले. फिरत फिरत ते एका नगराजवळ आले जिथे परमेश्वराचा एक महान मनुष्य, म्हणजेच शमुवेल, राहत होता. परमेश्वराने शमुवेलाला शौलाच्या आगमनाची माहिती दिली होती आणि त्याला अभिषेक करण्यास सांगितले होते (१ शमुवेल ९:१५-१७). शमुवेलने शौलाला ओळखले आणि त्याला सांगितले की तोच इस्राएलचा नेता होणार आहे. त्याने शौलाला तेलाने अभिषेक केला आणि त्याला राजा म्हणून नेमले (१ शमुवेल १०:१). शमुवेलने शौलाला काही चिन्हे दिली ज्यामुळे त्याला खात्री पटेल की परमेश्वर त्याच्यासोबत आहे (१ शमुवेल १०:२-७). परमेश्वराचा आत्मा शौलावर सामर्थ्याने आला आणि तो संदेष्ट्यांमध्ये सामील झाला (१ शमुवेल १०:१०). त्यानंतर, शमुवेलने मिस्र्यात सर्व इस्राएलला एकत्र बोलावले आणि शौलाला लोकांसमोर राजा म्हणून घोषित केले. लपलेल्या

शौलाला शोधून काढण्यात आले, आणि त्याला पाहून लोकांनी मोठा जयघोष केला: "राजा चिरायू असो!" (१ शमुवेल १०:१७-२४).

शौलाचे पहिले मोठे यश अम्मोनी लोकांना हरवून झाले, ज्यांनी **याबेश-गिलाद** या नगरावर हल्ला केला होता. नाहश नावाच्या अम्मोनी राजाने याबेशच्या लोकांचा उजवा डोळा काढण्याची अट ठेवली होती. शौलाला हे कळल्यावर परमेश्वराचा आत्मा त्याच्यावर सामर्थ्याने आला. त्याने इस्राएलच्या सैन्याला एकत्र केले आणि अम्मोनी लोकांवर जोरदार हल्ला करून त्यांना हरवले, ज्यामुळे शौलाच्या नेतृत्वाखाली इस्राएलने मोठा विजय मिळवला (१ शमुवेल ११:१-११). या विजयानंतर, लोकांनी शौलाला गिलगाल येथे पुन्हा एकदा राजा म्हणून घोषित केले आणि परमेश्वरासमोर होमार्पणे केली (१ शमुवेल ११:१२-१५).

शौलाचे पहिले मोठे पाप: आज्ञाभंगाची सुरुवात

शमुवेलने इस्राएलला आपली प्रामाणिक सेवा आठवून दिली आणि त्यांना परमेश्वराचे ऐकण्यास सांगितले. त्याने परमेश्वराच्या सामर्थ्याची ग्वाही देण्यासाठी गडगडाट व पाऊस पाडले, ज्यामुळे लोक घाबरले आणि त्यांना राजाची मागणी केल्याबद्दल पश्चात्ताप झाला (१ शमुवेल १२:१-१९). शमुवेलने त्यांना भीती न बाळगण्यास सांगितले, परमेश्वरापासून दूर न जाण्यास सांगितले आणि त्याला सर्व अंतःकरणाने सेवा करण्यास सांगितले (१ शमुवेल १२:२०-२५).

शौलाने राजा झाल्यावर दोन वर्षे राज्य केले. त्यानंतर शौलाने इस्राएलसाठी तीन हजार पुरुष निवडले, त्यापैकी दोन हजार त्याच्यासोबत मिख्माश आणि एक हजार गिब्यात होते (१ शमुवेल १३:१-२). शौलाचा पुत्र योनाथान याने गिबामधील पलिष्ट्यांच्या लष्करी चौकीवर हल्ला केला, ज्यामुळे पलिष्ट्यांना संताप आला आणि त्यांनी इस्राएलविरुद्ध मोठे सैन्य गोळा केले, जे वाळूसारखे अगणित होते (१ शमुवेल १३:३-५). शौल गिलगाल येथे शमुवेलाची वाट पाहत होता, कारण शमुवेलने सांगितले होते की तो सात दिवसांनी येईल आणि परमेश्वराला होमार्पण करील (१ शमुवेल १०:८). जेव्हा सातवा दिवस उजाडला आणि शमुवेल आला नाही, तेव्हा शौलाने लोकांना एकत्र ठेवण्यासाठी स्वतःच होमार्पण केले (१ शमुवेल १३:८-९). जसे त्याने होमार्पण पूर्ण केले, शमुवेल तेथे आला. शमुवेलने शौलाला विचारले, "तू हे काय केलेस?" शौलाने आपली स्थिती स्पष्ट केली, त्याने सांगितले की लोक पांगू लागले होते आणि शमुवेल आला नव्हता,

म्हणून त्याने स्वतःला परमेश्वरासमोर नम्र करून होमार्पण केले (१ शमुवेल १३:११-१२). तेव्हा शमुवेलने शौलाला सांगितले, "तुम्ही मूर्खपणा केला आहे; परमेश्वराने तुम्हाला जी आज्ञा दिली होती ती तुम्ही पाळली नाही; कारण आता परमेश्वराने इस्राएलवर तुमचे राज्य कायम केले असते. पण आता तुमचे राज्य टिकणार नाही; परमेश्वराने आपल्यासाठी एक मनुष्य शोधला आहे जो त्याच्या हृदयानुसार आहे, आणि परमेश्वराने त्याला आपल्या लोकांवर प्रमुख म्हणून नेमले आहे, कारण तुम्ही परमेश्वराने तुम्हाला दिलेली आज्ञा पाळली नाही" (१ शमुवेल १३:१३-१४). हे शौलाच्या पतनाचे पहिले मोठे चिन्ह होते.

शौलाचे दुसरे मोठे पाप आणि त्याचा त्याग

शमुवेलने शौलाला परमेश्वराचा संदेश दिला: "परमेश्वराने आपली प्रजा इस्राएल लोक ह्यांच्यावर राजा होण्यासाठी तुला अभिषेक करण्यास मला पाठवले होते; तर आता परमेश्वराचे म्हणणे ऐक. सेनाधीश परमेश्वर म्हणतो, 'इस्राएल मिसरातून येत असता अमालेक मार्गात त्यांच्यावर हल्ला करण्यासाठी टपून बसून त्यांच्याशी कसा वागला ह्याचे मला स्मरण आहे. तर आता जाऊन अमालेकास मार दे; त्यांच्या सर्वस्वाचा विध्वंस कर, त्यांची गय करू नकोस; पुरुष, स्त्रिया, अर्भक, तान्ही बाळे, बैल, मेंढरे, उंट आणि गाढवे ह्या सर्वांचा संहार कर.'" (१ शमुवेल १५:३). शौलाने आपल्या सैन्याला एकत्र केले आणि अमालेकी लोकांवर हल्ला केला, त्यांना हरवले (१ शमुवेल १५:४-७). परंतु, शौलाने अमालेक यांचा राजा **अगाग** याला जिवंत ठेवले, आणि मेंढ्या व बैलांमधील सर्वोत्तम गोष्टी परमेश्वराला अर्पण करण्यासाठी जिवंत ठेवल्या (१ शमुवेल १५:८-९).

शौलाच्या आज्ञाभंगाबद्दल परमेश्वराला दुःख झाले, आणि त्याने शमुवेलाला सांगितले: "मी शौलाला राजा केले याचा मला पश्चात्ताप होत आहे; कारण त्याने माझ्या आज्ञा पाळल्या नाहीत" (१ शमुवेल १५:१०-११). शमुवेलला शौलाच्या आज्ञाभंगाचे खूप दुःख झाले आणि त्याने रात्रभर परमेश्वराकडे धावा करत राहिला. सकाळी शमुवेल शौलाला भेटायला गेला. शौलाने शमुवेलाला सांगितले की त्याने परमेश्वराची आज्ञा पाळली आहे. परंतु शमुवेलने शौलाला विचारले, "तर माझ्या कानाला हा मेंढ्यांचा आवाज आणि बैलांचा आवाज कशासाठी येत आहे?" (१ शमुवेल १५:१४, १५). शौलाने अमालेकी लोकांकडून जिवंत ठेवलेल्या सर्वोत्तम गोष्टी परमेश्वराला अर्पण करण्यासाठी ठेवल्याचे स्पष्टीकरण दिले. शमुवेल शौलाला म्हणाला, "पुरे कर; परमेश्वर मला रात्री काय म्हणाला ते मी तुला सांगतो." तो म्हणाला, "सांगा." शमुवेल म्हणाला, "तू आपल्या दृष्टीने क्षुद्र होतास तरी तुला इस्राएली कुळांचा नायक केले ना? आणि तू इस्राएलाचा राजा

व्हावे म्हणून परमेश्वराने तुला अभिषेक केला ना? "परमेश्वराने तुम्हाला एका मार्गाने पाठवले आणि म्हटले, 'जा आणि पापी अमालेकी लोकांना पूर्णपणे नष्ट करा आणि त्यांच्याशी लढा जोपर्यंत ते नष्ट होत नाहीत.' तर तुम्ही परमेश्वराचा आवाज का ऐकला नाही, आणि लुटीवर का झेप घेतली, आणि परमेश्वराच्या नजरेत जे वाईट होते ते का केले?" (१ शमुवेल १५:१६-१९).

शौलाने स्वतःचे समर्थन करण्याचा प्रयत्न केला, पण शमुवेलने त्याला कठोरपणे फटकारले: "परमेश्वराला होमार्पण व बलिदानापेक्षा परमेश्वराच्या आवाजाचे ऐकणे अधिक प्रिय आहे काय? पाहा, आज्ञापालन बलिदानापेक्षा श्रेष्ठ आहे, आणि ऐकणे मेंढ्यांच्या चरबीपेक्षा श्रेष्ठ आहे. कारण बंडखोरी जादूटोण्यासारखी आहे, आणि गर्विष्ठपणा मूर्तिपूजेसारखा आहे. कारण तुम्ही परमेश्वराचे वचन नाकारले आहे, म्हणून त्यानेही तुम्हाला राजा म्हणून नाकारले आहे" (१ शमुवेल १५:२२-२३). शौलाने आपल्या पापाची कबुली दिली, पण त्याने लोकांच्या दबावाखाली हे केले असे म्हटले. शमुवेलने स्पष्ट केले की परमेश्वराने त्याला राजा म्हणून नाकारले आहे. जसा शमुवेल शौलाकडून फिरला, शौलाने शमुवेलाच्या झगाचा पदर धरला आणि तो फाटला. तेव्हा शमुवेलने त्याला सांगितले, "आज परमेश्वराने इस्राएलचे राज्य तुमच्यापासून फाडून घेतले आहे आणि तुमच्या शेजाऱ्याला, जो तुमच्यापेक्षा चांगला आहे, त्याला दिले आहे" (१ शमुवेल १५:२७-२८). अशा प्रकारे, राजा शौलाचा परमेश्वराकडून त्याग करण्यात आला, ज्यामुळे इस्राएलमध्ये एका नव्या आणि महत्त्वपूर्ण बदलाची सुरुवात झाली. शमुवेलने अगागला परमेश्वरासमोर ठार केले आणि पुन्हा शौलाला भेटला नाही, तरीही त्याला शौलाचे दुःख झाले. परमेश्वरालाही शौलाला राजा केल्याचा पश्चात्ताप झाला (१ शमुवेल १५:३२-३५).

दाविदाचे आगमन आणि शौलाचा द्वेष (अध्याय १६-२०)

देवाने निवडलेला राजा: मेंढपाळाकडून अभिषिक्त राजाकडे

जेव्हा परमेश्वराने राजा शौलाला नाकारले, तेव्हा त्याने आपले हृदय इस्राएलसाठी एका नव्या, अधिक योग्य राजाच्या शोधाकडे वळवले. परमेश्वराने संदेश शमुवेलास यहुदा प्रांतातील बेथलेहेम नगरात जाऊन इशायाच्या घराण्यातून आपला राजा निवडण्यास सांगितले. शमुवेलने इशायाच्या पुत्रांना पाहिले - त्यांचा मोठा भाऊ एलीयाब हा उंच आणि देखणा होता, पण परमेश्वराने शमुवेलाला स्पष्ट केले: "मनुष्य बाह्यरूपाला पाहतो, पण परमेश्वर हृदयाला पाहतो" (१ शमुवेल १६:७). एक एक करत इशायाच्या सर्व पुत्रांना शमुवेलासमोर आणले गेले, पण परमेश्वराने

कोणालाच निवडले नाही. शेवटी, सर्वात धाकट्या, दाविदाला, जो मेंढ्या राखत होता, त्याला बोलावण्यात आले. दावीद तरुण, सुंदर आणि तेजस्वी डोळ्यांचा होता. जेव्हा तो शमुवेलासमोर उभा राहिला, तेव्हा परमेश्वराने शमुवेलाला सांगितले: "उठ, त्याला अभिषेक कर; कारण हाच तो आहे" (१ शमुवेल १६:१२). शमुवेलने तेलाची शिंग घेतली आणि आपल्या भावांसमोर दाविदाला अभिषेक केला. त्या दिवसापासून परमेश्वराचा आत्मा दाविदावर सामर्थ्याने आला (१ शमुवेल १६:१३). त्याच वेळी, परमेश्वरापासून आलेला एक वाईट आत्मा शौलाला त्रास देऊ लागला. शौलाच्या सेवकांनी त्याला संगीत ऐकण्याचा सल्ला दिला. तेव्हा दाविदाला शौलाच्या दरबारात बोलावण्यात आले. दावीद वीणा वाजवण्यात कुशल होता, शूर योद्धा होता, बोलण्यात सुज्ञ होता आणि दिसायला देखणा होता; आणि परमेश्वर त्याच्यासोबत होता (१ शमुवेल १६:१४-१८). अशाप्रकारे, दावीद शौलाचा शस्त्रवाहक बनला आणि राजा शौलाच्या सेवेत त्याचे स्थान मजबूत होऊ लागले (१ शमुवेल १६:२१).

गल्ल्याथवर विजय: विश्वासाची आणि पराक्रमाची घटना

पलिष्ट्यांनी पुन्हा एकदा इस्राएलविरुद्ध युद्धासाठी सैन्य गोळा केले, आणि ते सोखो व अझेका येथे छावणी देऊन होते, तर शौल व इस्राएलचे लोक एला नामक खोऱ्यात होते. पलिष्ट्यांच्या छावणीतून एक राक्षस, **गल्ल्याथ** नावाचा धिप्पाड योद्धा, इस्राएलला आव्हान देत होता. तो सुमारे सहा हात व एक वीत उंच होता, त्याच्या डोक्यावर पितळी शिरस्त्राण होते, अंगात पितळी खवल्यांचे चिलखत होते आणि हातात प्रचंड भाला होता (१ शमुवेल १७:४-७). तो प्रत्येक सकाळी आणि संध्याकाळी चाळीस दिवस इस्राएलच्या सैन्याला शिवीगाळ करत आव्हान देत होता, पण शौल आणि सर्व इस्राएल लोक त्याला घाबरले होते (१ शमुवेल १७:१६, २४). दावीद, जो आपल्या भावांसाठी अन्न घेऊन युद्धभूमीवर आला होता, त्याने गल्ल्याथचे आव्हान ऐकले. त्याने राजा शौलाला जाऊन सांगितले की तो या पलिष्ट्याशी लढेल. शौलाने दाविदाला त्याच्या लहानपणामुळे हिणवले, पण दाविदाने परमेश्वराच्या सामर्थ्यावर विश्वास व्यक्त केला, ज्याने त्याला सिंह आणि अस्वलापासून वाचवले होते (१ शमुवेल १७:३२-३७). दाविदाने शौलाचे चिलखत नाकारले, कारण ते त्याला सरावले नव्हते. त्याऐवजी, त्याने आपला मेंढपाळाचा काठी, नदीतून निवडलेले पाच गुळगुळीत दगड आणि आपली गोफण घेतली (१ शमुवेल १७:३८-४०).

गल्ल्याथ दाविदाकडे आला, त्याला तुच्छ मानत म्हणाला, "मी कुत्रा आहे काय की तू काठी घेऊन माझ्याकडे येतोस?" गल्ल्याथने आपल्या दैवतांच्या नावाने दाविदाला शाप दिला (१ शमुवेल १७:४२-४३). परंतु दाविदाने निर्भयपणे उत्तर दिले, "तू माझ्याकडे तलवार, भाला व

बर्ची घेऊन येतोस; पण मी तुझ्याकडे सैन्यांचा देव परमेश्वर, ज्या इस्राएलच्या सैन्याची तू निंदा केली आहेस, त्याच्या नावाने येतो. आज परमेश्वर तुला माझ्या हाती देईल, आणि मी तुला ठार मारीन, आणि तुझे मस्तक धडावेगळे करीन, आणि पलिष्ट्यांच्या सैन्यांची शरीरे आकाश पक्ष्यांना व पृथ्वीवरील श्वापदांना देईन; म्हणजे सर्व पृथ्वीला कळून येईल की इस्राएलमध्ये देव आहे" (१ शमुवेल १७:४५-४६). दाविदाने धावत जाऊन गल्याथाच्या दिशेने गोफणीने एक दगड मारला. तो दगड गल्याथाच्या कपाळात रुतला, आणि तो जमिनीवर पालथा पडला. दाविदाने गल्याथाची तलवार घेऊन त्याचे मस्तक धडावेगळे केले आणि त्याला ठार मारले (१ शमुवेल १७:४९-५०). हा विजय इतका निर्णायक होता की पलिष्टी पळून गेले आणि इस्राएलने त्यांचा पाठलाग करून त्यांना मारले (१ शमुवेल १७:५१-५३).

शौलाचा दाविदावरील वाढता द्वेष आणि योनाथानशी अमर मैत्री

गल्याथवरील दाविदाच्या विजयानंतर, शौलाने त्याला आपल्या सैन्यावर प्रमुख बनवले (१ शमुवेल १८:५). दाविदाने प्रत्येक युद्धात यश मिळवले आणि त्याचे नाव इस्राएलमध्ये मोठे झाले. स्त्रिया त्याला गीत गाऊन गौरवू लागल्या: "शौलाने हजारो मारले, पण दाविदाने लाखो मारले" (१ शमुवेल १८:७). यामुळे शौलाला दाविदाचा मत्सर वाढू लागला, कारण त्याला वाटले की दाविदाला आता फक्त राजेशाहीच उरली आहे (१ शमुवेल १८:८). दुसऱ्या दिवसापासून शौलाने दाविदावर वाईट नजरेने पाहिले. परमेश्वराकडून आलेला एक दुष्ट आत्मा शौलाला त्रास देऊ लागला, आणि शौल आपल्या घरात वेड्यासारखे बोलू लागला, तर दावीद पूर्वीप्रमाणे वीणा वाजवत असे (१ शमुवेल १८:९-१०). शौलाने दाविदाला मारण्याचा प्रयत्न केला, त्याला भाला फेकून मारला, पण दावीद दोनदा वाचला (१ शमुवेल १८:११). शौलाला दाविदाची भीती वाढू लागली, कारण परमेश्वर दाविदासोबत होता, तर शौलापासून दूर गेला होता (१ शमुवेल १८:१२).

शौलाने आपली मोठी मुलगी मेरब हिला दाविदाशी विवाह देण्याचे वचन दिले होते, पण नंतर तिचे लग्न दुसऱ्या पुरुषाशी लावून दिले (१ शमुवेल १८:१७-१९). शौलाची दुसरी मुलगी मीखाल दाविदावर प्रेम करत होती हे शौलाला कळले, तेव्हा त्याने याचा उपयोग दाविदाला सापळ्यात पकडण्यासाठी केला. त्याने मीखालला दाविदाला देण्याचे वचन दिले, पण त्यासाठी त्याला पलिष्ट्यांच्या शंभर सुंता केलेला अग्रत्वचा आणावे लागतील अशी अट ठेवली, जेणेकरून दावीद पलिष्ट्यांच्या हातून मरेल (१ शमुवेल १८:२०-२५). दाविदाने अट पूर्ण केली आणि मीखालशी विवाह केला (१ शमुवेल १८:२६-२७). शौलाने दाविदाला आपला शत्रू म्हणून ओळखले, आणि तो दाविदाचा आयुष्यभर द्वेष करू लागला (१ शमुवेल १८:२८-२९).

या सर्व संकटात, शौलाचा पुत्र **योनाथान** याने दाविदाशी एक अद्भुत आणि दृढ मैत्री केली. योनाथानने दाविदावर आपल्या प्राणापेक्षा जास्त प्रेम केले आणि त्याला मदत करण्याचे वचन दिले. योनाथानने आपले चिलखत, वस्त्र, तलवार, धनुष्य आणि पट्टा दाविदाला दिला, त्यांच्या मैत्रीचा हा एक करार होता (१ शमुवेल १८:१-४). योनाथानला कळले की त्याचा पिता शौलाला दाविदाला मारायचे आहे, तेव्हा त्याने दाविदाला सावध केले आणि त्याच्यासाठी मध्यस्थी केली (१ शमुवेल १९:१-७). शौलाने सुरुवातीला योनाथानचे ऐकले, पण दुष्ट आत्मा पुन्हा त्याच्यावर आल्यावर त्याने दाविदावर भाला फेकला, आणि दावीद पळून गेला (१ शमुवेल १९:८-१०). मीखालने आपल्या पित्यापासून दाविदाला वाचवले (१ शमुवेल १९:११-१७). दावीद शमुवेलाकडे रामाला गेला, आणि दोघांनी परमेश्वराच्या सामर्थ्याचा अनुभव घेतला (१ शमुवेल १९:१८-२४).

दावीद आणि योनाथान यांच्यातील मैत्री आणखी घट्ट झाली. दाविदाला शौलाच्या मनात त्याच्याविषयी किती द्वेष आहे हे स्पष्ट झाले होते, म्हणून त्याने योनाथानला विचारले, "मी काय केले आहे? माझा गुन्हा काय आहे? तुमच्या पित्यासमोर मी काय पाप केले आहे की तो माझा जीव घेऊ इच्छितो?" (१ शमुवेल २०:१). योनाथानने दाविदाला आश्वासन दिले, पण शौलाच्या मनातील द्वेष इतका खोलवर रुजला होता की त्याला दाविदाचा जीव घेतल्याशिवाय शांती मिळणार नव्हती. एका संधीला, योनाथानने आपल्या पित्याला दाविदाविषयी विचारले असता, शौलाने आपला भाला योनाथानवरच फेकला, ज्यामुळे योनाथानला कळले की दाविदाला मारण्याचा त्याच्या पित्याचा दृढ निश्चय आहे (१ शमुवेल २०:३०-३३). योनाथानने दाविदाला वाचवण्यासाठी आपल्या प्राणाची बाजी लावली. त्यांच्या शेवटच्या भेटीत त्यांनी एकमेकांसमोर रडून निरोप घेतला, आणि योनाथानने दाविदाला परमेश्वराच्या नावाने त्यांच्या वंशजांवर दया करण्याचे वचन घेतले (१ शमुवेल २०:४१-४२). अशाप्रकारे, दाविदाचे शौलाच्या दरबारातील तेजस्वी स्थान संपले आणि त्याचे आरण्यातील एकाकी जीवनाकडे प्रस्थान झाले.

दाविदाचे पळून जाणे आणि शौलाचा अंत (अध्याय २१-३१)

दाविदाचे एकाकी जीवन आणि शौलाचा अविश्रांत पाठलाग

राजा शौलाच्या तीव्र द्वेषातून दाविदाला आपल्या प्राणाची भीती वाटू लागली होती. शौलाचा कोप इतका वाढला होता की त्याने दाविदाला ठार मारण्याचा निश्चय केला होता. त्यामुळे, एककाळी राजाच्या दरबारात गौरवला जाणारा दावीद आता एकाकी बनला (१ शमुवेल २१:१). प्रथम तो **नोब** येथे याजक **अहिमेलेख** यांच्याकडे गेला, जिथे त्याने देवाची उपस्थितीची भाकर आणि गळ्याथची तलवार मागितली (१ शमुवेल २१:१-९). आपल्या प्राणाचे रक्षण करण्यासाठी, दावीद

पलिष्ट्यांच्या गाथ नगरात राजा **आखीश** यांच्याकडे गेला, पण त्याला पलिष्ट्यांकडून धोका असल्याचे लक्षात येताच, त्याने वेड्याचे सोंग घेतले आणि तेथून निसटला (१ शमुवेल २१:१०-१५).

दावीद तेथून सुटून **अदुल्लामच्या गुहेत** आला. तिथे त्याचे भाऊ आणि त्याचे पित्याचे घरचे लोक त्याला भेटले, आणि सर्व दुःखी, कर्जबाजारी आणि असमाधानी लोक त्याच्याभोवती जमा झाले, सुमारे चारशे पुरुष त्याच्या नेतृत्वाखाली आले (१ शमुवेल २२:१-२). शमुवेलने दाविदाला सांगितले की तो यहुदाच्या भूमीत परत यावा (१ शमुवेल २२:५). दाविदाने हरेथ नगरातील लोकांना पलिष्ट्यांपासून वाचवले, पण शौलाला हे कळल्यावर तो त्याला घेरण्यासाठी आला. दाविदाने परमेश्वराकडे मार्गदर्शन मागितले आणि कईलातचे लोक त्याला शौलाच्या हाती देतील हे कळल्यावर तो आपल्या माणसांसह तेथून निघाला (१ शमुवेल २३:१-१३).

शौल अथकपणे दाविदाचा पाठलाग करत होता. **जीफ** येथील लोकांनी शौलाला दाविदाच्या लपलेल्या ठिकाणाची माहिती दिली. शौलाचा पुत्र योनाथान याने वाळवंटात दाविदाला भेटून त्याला धीर दिला आणि परमेश्वरावर विश्वास ठेवण्यास सांगितले. योनाथानने दाविदाला सांगितले, "तू राजा होशील, आणि मी तुझ्या खालोखाल असेन" (१ शमुवेल २३:१४-१८). शौलाने दाविदाला मावोनाचे वाळवंटात घेरले होते, पण पलिष्ट्यांच्या हल्ल्याच्या बातमीमुळे त्याला दाविदाचा पाठलाग सोडून परत जावे लागले (१ शमुवेल २३:२४-२८).

शौलाला वाचवण्याचे दोन प्रसंग: दाविदाचे औदार्य आणि परमेश्वरावर विश्वास

शौल दाविदाचा पाठलाग करत असताना, दाविदाला शौलाला मारण्याची दोन वेळा संधी मिळाली, परंतु त्याने परमेश्वराने अभिषेक केलेल्या राजावर हात उचलण्यास नकार दिला. पहिली घटना **एन-गेदीच्या** वाळवंटात घडली, जिथे शौल एका गुहेत एकटाच विसावा घेत होता. दावीद आणि त्याचे लोक त्याच गुहेच्या आत होते. दाविदाच्या लोकांनी त्याला शौलाला मारण्यास सांगितले, पण दाविदाने फक्त शौलाच्या झग्याचा पदर कापला (१ शमुवेल २४:१-७). दाविदाने शौलाला बाहेरून आवाज दिला आणि त्याला दाखवले की त्याने शौलाला मारले नाही. दाविदाने शौलासमोर नम्रता दाखवली, आणि शौलाला पश्चात्ताप झाला आणि त्याने दाविदाला ओळखले. शौलाने दाविदाला इस्राएलवर राजा होण्याचा आशीर्वाद दिला (१ शमुवेल २४:८-२२).

दुसरी घटना जिफ येथील रानात घडली. शौलाने पुन्हा एकदा दाविदाचा पाठलाग सुरू केला होता. दावीद आपल्या माणसांसह शौलाच्या छावणीत रात्री गेला आणि शौलाला व त्याच्या सेनापती अबनेरला झोपलेले पाहिले. पुन्हा एकदा दाविदाच्या लोकांनी त्याला शौलाला मारण्यास सांगितले, पण दाविदाने पुन्हा नकार दिला, "परमेश्वराने अभिषेक केलेल्यावर माझा हात टाकू नये" (१ शमुवेल २६:८-१२). दाविदाने शौलाचा भाला आणि पाण्याची घागर घेतली. सकाळी, त्याने शौलाला दूरून हाक मारली आणि त्याचे भाले व घागर परत मिळवल्याचे दाखवले. शौलाने पुन्हा कबूल केले की दावीद त्याच्यापेक्षा अधिक न्यायी आहे आणि दाविदाला आशीर्वाद दिला (१ शमुवेल २६:१३-२५). हे प्रसंग दाविदाच्या परमेश्वरावरील अढळ विश्वासाचे आणि त्याच्या उच्च नैतिकतेचे प्रतीक आहेत, ज्यामुळे तो शौलासारख्या सूडाने पेटलेल्या राजापासून वेगळा ठरतो.

शमुवेलाचा मृत्यू आणि नाबालाची घटना

या काळात, इस्राएलचा महान संदेश आणि न्यायी **शमुवेल** मरण पावला, आणि सर्व इस्राएलने त्याच्यासाठी शोक केला (१ शमुवेल २५:१). दावीद अजूनही वाळवंटात पळत होता. मावोनमध्ये **नाबाल** नावाचा एक श्रीमंत आणि दुष्ट मनुष्य होता, त्याची पत्नी **अबीगईल** नावाची सुज्ञ आणि सुंदर स्त्री होती (१ शमुवेल २५:२-३). दाविदाने आपले काही तरुण माणसे नाबालाकडून भोजन मागण्यासाठी पाठवले, कारण दाविदाने नाबालाच्या मेंढपाळांचे संरक्षण केले होते. पण नाबालाने दाविदाच्या माणसांचा अपमान केला आणि त्यांना रिकाम्या हाताने परत पाठवले (१ शमुवेल २५:१०-११). यामुळे दावीद खूप रागावला आणि नाबालाचा आणि त्याच्या घरातील प्रत्येकाचा नाश करण्यासाठी निघाला. परंतु नाबालाची पत्नी अबगईल, तिने दाविदाला गुप्तपणे भेटून भेटवस्तू दिल्या आणि तिने दाविदाला निरपराध रक्त सांडण्यापासून आणि स्वतःच्या हाताने सूड घेण्यापासून परावृत्त केले, परमेश्वराच्या योजनांवर विश्वास ठेवण्यास सांगितले (१ शमुवेल २५:२३-३१). दाविदाने अबीगईलच्या शहाणपणाची प्रशंसा केली आणि तिला आशीर्वाद दिला (१ शमुवेल २५:३२-३५). परमेश्वराने नाबालाविरुद्ध हल्ला केला आणि तो मरण पावला. त्यानंतर, दाविदाने अबीगईलशी विवाह केला (१ शमुवेल २५:३६-४२).

दाविदाचे पलिष्ट्यांच्या भूमीत आश्रय आणि शौलाचा अखेरचा संघर्ष

शौलाच्या सततच्या पाठलागामुळे कंटाळलेला दावीद आणि त्याच्याबरोबरचे सहाशे लोक निघून गथचा राजा मावोखपुत्र आखीश ह्याच्याकडे गेले. दावीद आणि त्याचे सहाशे लोक पलिष्ट्यांच्या

नगरात राहिले (१ शमुवेल २७:१-७). दावीद तिथे एका वर्ष आणि चार महिने राहिला, आणि त्याने पलिष्ट्यांचा विश्वास जिंकण्यासाठी त्यांच्या शत्रूंवर हल्ले केले (१ शमुवेल २७:८-१२).

दरम्यान, पलिष्ट्यांनी इस्राएलविरुद्ध लढण्यासाठी पुन्हा सैन्य गोळा केले, आणि ते **शूनेम** येथे एकत्र आले. शौलने गिलबोवा पर्वतावर छावणी दिली (१ शमुवेल २८:४). शौलाने परमेश्वराला प्रश्न विचारले असता परमेश्वराने स्वप्ने, उरीम अथवा संदेष्टे अशा कोणाच्याही द्वारे उत्तर दिले नाही. तेव्हा शौलाने एक स्त्री शोधली जी मृतात्म्यांशी संवाद साधते, आणि ती **एन-दोर** येथे राहत होती (१ शमुवेल २८:५-७). शौलाने तिला शमुवेलाला बोलावण्यास सांगितले. जेव्हा शमुवेलाला आत्मा प्रकट झाला, तेव्हा शमुवेलने शौलाला सांगितले की परमेश्वराने त्याला राजा म्हणून नाकारले आहे, आणि राज्य दाविदाला दिले आहे. शमुवेलने शौलाला सांगितले की, "उद्या तू आणि तुझे पुत्र माझ्यासोबत असाल" (१ शमुवेल २८:१५-१९). ही भविष्यवाणी शौलासाठी अंतिम धक्क्यासारखी होती.

पलिष्ट्यांच्या सरदारांनी दाविदावर विश्वास ठेवला नाही आणि त्याला युद्धात सामील होऊ दिले नाही, त्यामुळे दावीद आणि त्याचे लोक पलिष्ट्यांच्या परतले (१ शमुवेल २९:१-११). पलिष्ट्यांच्या देशात परतल्यावर, दाविदाला कळले की अमालेकी लोकांनी शहरावर हल्ला करून त्याला जाळले आहे, आणि स्त्रियांना व मुलांना कैद केले आहे (१ शमुवेल ३०:१-३). दावीद आणि त्याचे लोक खूप रडले. दाविदाने परमेश्वराकडे मार्गदर्शन मागितले आणि अमालेकी लोकांचा पाठलाग केला. परमेश्वराने त्याला विजय दिला, आणि दाविदाने आपले सर्व कुटुंब आणि पलिष्ट्यांच्या देशामधून नेलेली सर्व लूट परत मिळवली (१ शमुवेल ३०:७-२०).

शौलाचा दुःखद अंतः एका राजवटीचा अस्त

पलिष्ट्यांनी इस्राएलविरुद्ध लढाई केली, आणि इस्राएलचे लोक पलिष्ट्यांपासून पळून गेले, आणि गिलबोवा पर्वतावर अनेक जण पडले (१ शमुवेल ३१:१). पलिष्ट्यांनी शौलाचा पाठलाग निकराने केला आणि त्याचे पुत्र **योनाथान**, **अबीनादाब** व **मलकीशुवा** यांना ठार मारले (१ शमुवेल ३१:२). शौलाशी निकराची लढाई झाली; तिरंदाजांनी त्याला गाठले, आणि त्यांच्यामुळे

तो फार हैराण झाला (१ शमुवेल ३१:३). तेव्हा शौल आपल्या शस्त्रवाहकाला म्हणाला, "आपली तलवार उपसून मला भोसक, तसे न केल्यास हे असुंती लोक येऊन मला भोसकतील व माझी विटंबना करतील" (१ शमुवेल ३१:४). पण त्याचा शस्त्रवाहक घाबरला. तेव्हा शौल आपली तलवार काढून तिच्यावर पडला (१ शमुवेल ३१:४). शौल मेला हे पाहून त्याचा शस्त्रवाहकही आपल्या तलवारीवर पडून त्याच्याबरोबर मेला (१ शमुवेल ३१:५). अशा प्रकारे शौल, त्याचे तिघे पुत्र, त्याचा शस्त्रवाहक व त्याचे सर्व लोक एकाच दिवशी एकदम मृत्यू पावले (१ शमुवेल ३१:६).

गिलबोवा डोंगरावर शौलाचे शिर छेदण्यात आले, त्याची हत्यारे लुटण्यात आली आणि त्याचे धड बेथ-शानच्या गावकुसावर टांगले (१ शमुवेल ३१:८-१०). याबेश-गिलादच्या लोकांनी शौला आणि त्याच्या पुत्रांच्या मृतदेहांबद्दल ऐकले, तेव्हा त्यांनी शौलाचा मृतदेह आणि त्याच्या पुत्रांचे मृतदेह बेथ-शानच्या भिंतीवरून काढून घेतले आणि याबेशला आणले व त्यांना तिथे जाळले (१ शमुवेल ३१:११-१३). अशाप्रकारे, इस्राएलच्या पहिल्या राजाचा, शौलाचा, दुःखद अंत झाला, ज्यामुळे दाविदाच्या राज्याभिषेकाचा मार्ग मोकळा झाला आणि इस्राएलच्या इतिहासात एका नव्या, निर्णायक अध्यायाची सुरुवात झाली.